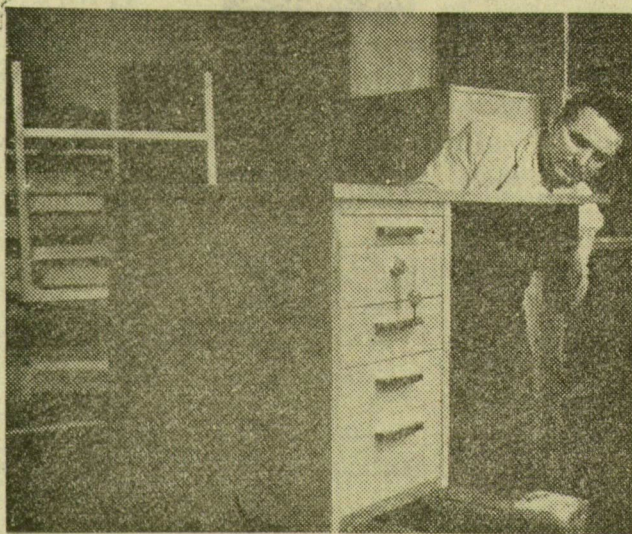

Moszkvát is megjárta

(Somogyiné felv.)

A Tisza Bútoripari Vállalat szegedi gyárának legújabb terméke a fémvázás irodabútor. Először tavaly, a moszkvai nemzetközi irodafelszerelési kiállításra készítették mintadarabokat, most viszont már sorozatban gyártják. A fémvázat az Első Szegedi Járási Ktsz készíti, de az íróasztalokat, szekrényeket természetesen a szegedi üzemben szerelik össze. A fényképen Csúri Mihály szakmunkás egy gépiróasztal összeállításán dolgozik.

Közéletünk hírei

MAGYAR VEZETŐK /
TÁVIRATAI INDIAI
VEZETŐKHÖZ

Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke és Kállai Gyula a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke India nemzeti ünnepe alkalmából táviratban fejezték ki jókívánságait dr. S. Radhakrishnan köztársasági elnöknek és Indira Gandhi miniszterelnöknek. A magyar vezetők táviratukban további sikereket kívántak India kormányának és népének.

AZ SZMBT
KÜLDÖTTSEGE
SZÉKESFEHÉRVÁRON

Kedden Székesfehérvárra látogatott az MSZBT kongresszusán részt vett szovjet küldöttség: J. V. Sikin, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Revíziós Bizottságának tagja, a Szovjetunió Népi Ellenőrző Bizottságának elnökhelyettese, F. I. Oszkolov, a Szovjet-Magyar Baráti Társaság felelős titkára, L. K. Kudrjavceva, a minszki városi tanács népművelési osztályának vezetője.

Prémium... prémium...

Kinek mennyit és miért? — Nincs felső határ

Az 1965-ben a kifizetett prémiumok összege az állami iparban megközelítette az 500 millió forintot. A prémiumfeltételeket teljesítették, tehát csak azok kaptak prémiumot, akik valamilyen előírásnak valóban eleget tettek. Ha azonban a feltételeket vizsgáljuk, akkor már felmerül a kérdés, vajon a prémiumfeladatok mindenhol, mindig valóban a szűkebben értelmezett munkaköri köteleességnél nagyobb erőfeszítésre ösztönöztek-e, a vállalati jövedelmezőséget valóban elősegítették-e? E kérdések vizsgálatakor már kiderülhet, hogy a prémiumtényezőként kitűzött feladatok megoldásával nem produkáltak minden esetben egyértelmű, általában jó eredményt. Sőt, helyenként a prémiummal ösztönözött munka esetleg egy más területen, a nem ösztönözött munkát is hátráltatta. Ezért vált szükségessé a prémiumrendszer módosítása.

Az új prémiumrendszerrel kapcsolatban Bánki Pál, a Munkaügyi Minisztérium bérigazgatási főosztályának vezetője válaszolt lapunk kérdéseire.

● Miként változik az új prémiumrendszerben a vezetők személyi értékeltsége?

— Az igazgatók, helyetteseik, a főkönyvelők, főmérnökök csak év végén kaphatnak prémiumot, s csak a felettes hatóságoktól, ha az a vezetők egész évi jó munkáját — a vállalati összesített eredmények alapján — kiértékelve találja. Eddig a vezetők két-három előzetes feltételt is kaptak, és ezeket túlságosan szemmel tartották, más — ugyanolyan fontosságú tényezőket esetleg másodrendű kérdésként kezelték. Elbírálhatjuk egy vezető munkáját néhány szempont alapján? Nem, hiszen a vezetők a vállalat egész munkájáért felelősek. Az új prémiumrendeletben a munka komplex szemlélete, s értékelése érvényesül.

● Milyen változások várhatók a vállalatok belüli premizálásban? Változik-e például a premizáltak köre?

— A vállalatok önállósága megnőtt azáltal, hogy a feladatokhoz nem kötött keret, s így az igazgatóknak lehetőségük nyílt arra, hogy munkakörüknek teljesen megfelelő feladatokat írjanak elő. Az új rendszerben a vállalatok nemcsak abban érdekeltek, hogy az irányító szervnél meg-

adott mutatókat teljesítsék, hanem az eredmény növelésében is. Ez azt jelenti, hogy a jobb, gazdaságosabb munkához vezető utat a vállalat határozhatja meg. A premizálásra kijelölt munkaköröknel tehát ezzel kell számolni. Elvileg valamilyen műszaki és adminisztratív dolgozó részesülhet prémiumban — gyakorlatilag azonban azokat érdemes premizálni, akiknek a vállalati eredmény kialakításában számottevő befolyásuk van. Az eddigi gyakorlat kialakította azok körét, akik megszüntetni a prémiumot. Ezt a kört érdemes most felülvizsgálni. S ott, ahol a prémiumok keresetkiegészítéssé váltak, s ahol a premizálás az eredmény alakulását lényegesen nem befolyásolhatja, indokolt megszüntetni a prémiumot. Persze, ha a vállalat bérhelyezete megengedi, méltányos, hogy — az éves bérfejlesztés keretében — egyes munkakörökben az eddigi prémiumként adott összeg egy részét alapbérére változtassák. Ebből következően a kör szűkülhet — ám ugyanakkor a prémium differenciáltabbá válhat, ezáltal ösztönzőbbé, és értékesebben felhasználhatóvá. (Az újságíró megjegyzése: Eddig ez volt a számítás: fizetése 2000 forint. Ehhez jön 500 forint prémium, tehát keresek 2500-at. Ez most így változott meg: fizetése 2000 forint — de kereshetek 4 ezret is —; és most ebben a „feltételes” módban” a társadalom használat is tükröződik. Igaz, ezután nincs prémiumos állás — de lehet a kimagasló teljesítményért illő honorárium.)

● Mit várhatunk az új prémiumrendszertől, annak gyakorlati alkalmazásától?

— A módosítás több lehetőséget nyújt a vállalatoknak az eredmények fokozására, a differenciáltabb értékeltség megteremtésével, azzal, hogy a vezetők figyelmét nem osztja meg előre rangsorolt feladatokkal. E lehetőségekkel persze élni kell. Ez azzal kezdődik, hogy például a feladatokat úgy kell meghatározni; azok címzettjei területükön valóban jelentős befolyással bírnak, vállalati szintű feladatot csak vállalati hatáskörrel rendelkező dolgozó kapjon. A részletmunkát végző dolgozót valóban a saját területére vonatkozó prémiumfeladattal bízzuk meg. Azt is várjuk, hogy ezután a prémiumkifizetések ne csak a napi időszakhoz kapcsolódjanak, hanem a feladatok teljesítésének időpontjához. Legyenek olyanok, amelyekért csak év végén fizethető prémium (ezek általában azok legyenek, amelyeknek erős a hatása a vállalat egész eredményére, s éppen ezért csak év végén értékelhetők pontosan), de legyenek olyan részfeladatok is, amelyeknek elvégzéséért azonnal járjon prémium. Az új rendszer annyiban is ösztönzőbb, hogy a prémiumnak most csak alsó határa van: 500 forint — felső határa nincs. Ezzel is élni kell, hiszen lényeges, hogy a feladatok súlyától, a munka színvonalától függően értékelhető differenciálást valósítsunk meg. Ne az emberekhez keressük a feladatokat, hanem a feladatokhoz az embereket. Tehát először elemezzük, vizsgáljuk meg pontosan, mi a teendő a nagyobb eredmény eléréséért, s utána azt is elemezzük pontosan, hogy ki az, aki munkakörénél, beosztásánál fogva valósan a legtöbbet teheti.

A kisbíró hagyatéka

Másodízben keresem a lakásán, végre elcsípek. — Kérem, három nap múlva bármikor... Most nem lehet. Tanulmányi szabadságon vagyok — tiltakozóan emeli fel két kezét. — Egyébként is pillanatnyilag segítenem kell — mutat az udvaron álló szekér fára. Megváltom az interjú alkalmatlanságát — gondolom és máris cibálom le a lovaszékéről a gallykévéket és méteres fákat.

1

A szobában nyári kánikula és alkonyi csend. Ocsai József a maga természetes, közvetlen, nyugodt stílusában magyaráz. Ezúttal is hivatása keletéjébe esett: mások (ezúttal egy újságíró) csipegetik el a tanulásra szánt idejét. Úgy érzem, megfellelkezett a zavarásról, hiszen életpályául választotta: mások ügyét intézni, másokért dolgozni. Községi tanácselnök.

Az életút története olyan egyszerű és olyan szép, hogy mesébe kíváncskozna.

...A szegény kisbíró kisfia, egy barna kíváncsi gyerek gyakran bemelegkedett a község házára, ami a nagytisztelő hivatalkokknak egyáltalán nem tűnt fel, hiszen — mondom — a kisbíró fia volt. Olykor átküldték a postára, vagy valamelyik beidéztet paraszthoz, ahol egykedvűen fogadták, hiszen a községi előjáróságtól jött... Az apai „irattárban” néha fontos papírokra lelt, egyenesen a szolgabírótól érkezett: hogy milyen az utak állapota. Erre titokban választ írt, hogy azok bizony nagyon elhanyagoltak... Persze, nem küldte el, hiszen csak magának írta, játékból. Hivatalnoknak, vagy éppen falu bírájának álmódta magát a kisbíró kis fia.

Aztán, alkalmas pillanatban, megleste, hogy mit is válaszoltak az utak állapotáról a nagytudású hivatalnokok. Hát bizony nem egyezett, az iratokban az utak jobbabbak voltak, mint amilyeneken ő gyakran elcsatangolt a sándorfalvi erdőkből.

A felszabaduláskor a 17 éves fiú „játéka” komolyra fordult. A hivatalnokok elmenekültek és Ocsai kisbíró fiát berendelték az irodába. Hivatalnoknak!

2

Az álom beteljesült, s így a mese végére pontot tehetnénk. Az élet azonban folytatódott, s mivel a riportert éppen erről tudakozódik, komolyra fordítja a szót. Tehát Ocsai József 1945 fe-

ruárjában a községi előjárósághoz került és ma is ott dolgozik, mint községi tanácselnök. Az előjáróság „aranyalmáját” ajándékként kapta, de kemény küzdelem árán bizonyította, hogy méltó rá. Önmagában kellett legyőznie a szegényekre tukmált „ellenséget” — a tudatlanságot.

Összesen 11 esztendeje tanult.

— 1948-ban Sándorfalván, a parasztdolgozók gimnáziumának kihelyezett tagozatán négy osztályt végeztem. Majd 1959-ben három hónapos pártiskolán voltam, közben beiratkoztam a könyvelői tanfolyamra. Szakképesített könyvelő vagyok. 1960-ban két éves tanácsakadémia javasoltak, onnan — az igazgatóság javaslatára — felvettek a jogi fakultás második évfolyamára. Most negyedéves vagyok, éppen vizsgadrukkban — magyarázza. Hány éjszakába torkolló tanulás, egyetemi padban töltött este, hány elmaradt kirándulás, nyaralás, gondtalan rádiózástévezés, hány elmaradt ölelés bánja mindezt. Azaz hogy... nem bánja, hiszen Ocsai nemcsak a népi közigazgatással kötelezte el magát, de a velejáró tudás megszerzésének nagy fáradságával is.

Öt éve tanácselnök, idén jogi diplomát szerez hozzá.

3

Sorolja, hogy milyen gondokkal, bajokkal keresik fel a sándorfalvi emberek. A háztáji földre, részeges férferekre, összeférhetetlen szomszédokra, adókra, rossz szakigazgatási ügyintézőkre panaszkodnak, vagy álláskeresőben, bölcsődei felvételben, utak és járdák javításában kéri segítségét. Azon kívül a községfejlesztési, a hivatali gondok, gyűlések és rendeletek. Mindezek közt megmaradni egyszerű, közvetlen, mindenkit meghallgató embernek, nos, valahol itt van az a láthatatlan aranydiploma.

— Sajnos, túl sok a paragrafus. Akár egy sűrű erdő, annyi tilalomfa köti gúzsba a tanács vezetőket. Alkotóképeségének kibontakozását gátolja. Bármiben dönteni kell, már csak a jogszabályok közt lapoz-

gatunk: vajon megengedik-e?...

Közben hazaérkezik felesége.

— Uram, gratulálhat nevet.

— Sikertült a vizsga? — csókolja meg asszonyát. — Kérem, ez egy tanuló család, feleségem a politikai középiskolában tanul — fordul felém. Észrevétlenül elrekeszik egy idős anyóka; töpörödött, megviselt paraszta-asszony, mint a mesékben. Az egykori kisbíró felesége megcsókolja fiát, menyét, unokáját.

4

Későre jár, búcsúzkodom: — Ne haragudjon, hogy nem hagytam „lerázni” magam.

— Semmiség. Vasárnap is felkeresett egy ember, pedig nem is rám tartozott az ügy. A zavarás kissé bosszantott, a bizalom meg jól esett. Hát így élünk, ellentmondások közt.

Balogh Ödön

Több mint hivatás

Petőfi- és Fodortelepről sok asszony és lány talált munkát és élethivatást Szegeden a Selmeci utcai egészségügyi gyermekotthonban. Hetvenöt egészségügyi dolgozó, köztük 45 szakképzett ápolónő gondozza a rájuk bízott, az önhibájukon kívül bezárt életeteket. A velük való törődés, értelmük nyitogatása, eszméletlenség több mint kötelezőszerűen végzett munka. Hivatás és elhivatottság.

Szülői szeretettel

Ezért is jellemző erre az intézetre, hogy az itt dolgozók többsége hosszú esztendő óta ismerik egymást. Szándékuk, céljuk közös, a lehető legjobban igyekeznek ellátni a gondjaikra bízott gyermekeket, akik a szülői házról, szülői szeretetről mitsem tudnak.

Az intézet vezetője, dr. Molnár Lajos főorvos az együttérzés hangján beszél a vele dolgozó nővérekről, egészségügyi dolgozókról. Újra és újra hangsúlyozza, hogy a környezetben, a nővérek odaadásán múlik, hogy ápoltaik, akik kis koruktól fogva itt élnek, mindazt megkapják, amit államunk biztosít a számukra. S a nagyon is differenciált munka erősen igénybe veszi a szí-

vet és az idegrendszerét, hiszen a beteg gyermekekkel nehezebb bánni. Türelmetlenek, ingerlékenyek, s minden cselekedetüket ilyen szemzőből kell nézni és megérteni.

Másfél évtizede

Kovács Antalné osztályvezető nővér közel másfél évtizede dolgozik ebben az intézetben. Annak idején egy szomszédjukban lakó asszony vitte be magával az intézetbe, hogy ott segítkezzen a konyhán. Alig egy év múlva élethivatásul választotta a gyermekek feletti gondoskodást. Azóta egy egész osztály vezetését bízták rá. Munkája, életmódja példamutató. Ott vettek nemrégien telket a gyermekotthon szomszédságában, s úgy tervezik, hogy a tavasszal hozzákezdnek a kis családi ház építéséhez.

Mások jóval messzebből járnak be reggelenként dolgozni. Van aki Algyőről, Sándorfalváról vagy Újszegedről. Olyan lemondással is számoltak előre, amely más munkahelyen nem adódik. A hétfégi pihenőnapjuk nem mindig esik vasárnapra.

Miért a panasz?

A főorvos és Csizsik Vincén vezető főnővér viszont

panaszként emlegette, hogy másfél millió forint értékű beruházást évek óta nem tudnak elvégezni, mert egyszerűen nem kapnak rá kivitelezőt. Az Építő Ktsz-nek sok lenne ez a vállalkozás, az állami építőiparnak pedig kevés. Az új épületek tervei készen vannak, az épületek azonban önmaguktól nem épülnek fel.

A tervekben pedig szerepel, hogy az új épületek létrehozásával az itt dolgozó egészségügyiek szociális ellátottságát, munkakörülményeit javítani lehetne. Nem is beszélve arról, hogy a férőhely, a nagyobb foglalkozási termek nagyon kellenének a gyermekeknek is.

Remélhető, hogy ez a probléma megoldódik a jövőben, már csak azért is, mert a Selmeci utcai egészségügyi gyermekotthon január elsejétől átkerült a Szeged megyei jogú városi tanács egészségügyi osztályának hatáskörébe. A pénz az építkezésre megvan, csak most már kivitelezőt kell találni a beruházásra, amelyre évekkal ezelőtt is nagy szükség volt már itt.

Lódi Ferenc

G. F.